

รายงานวิจัย

ผลโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา
ของเยาวชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

รหัสโครงการ 62-01619-0033

มกราคม 2564

ผู้วิจัย

นางสาวนุรฮัสมา ปุติ

นางสาวฟิรดาวซ์ หะยีแยณา

สนับสนุนทุนวิจัยโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

บทคัดย่อ

การศึกษาเป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียวประเมินผลก่อนและหลังการได้รับโปรแกรม (One Group Pre-Posttest Design) เพื่อศึกษาผลโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความตระหนักรู้ต่อผลกระทบของการใช้กัญชาหลังการใช้ชุดโปรแกรมก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม กลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 540 คน โดยการให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมิน แล้วนำเข้าโปรแกรม และทำแบบประเมินซ้ำหลังจากการใช้ชุดโปรแกรมประมาณ 1 เดือน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินความตระหนักรู้ต่อผลกระทบของการใช้กัญชาก่อนและหลังการใช้ชุดโปรแกรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ pair t-test ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการศึกษา พบว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา เยาวชนมีความตระหนักรู้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47, S.D. = 0.17) สูงกว่าก่อนเข้าโปรแกรม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.18, S.D = 0.22) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า P-value < 0.05 เพศ และสังกัดโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างไม่มีผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความตระหนักรู้ ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์และความรู้สึกต่อค่านิยม

สรุปได้ว่า การเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาทำให้เยาวชนมีความตระหนักรู้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น จึงควรให้การนำโปรแกรมดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในกลุ่มเยาวชนต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหาการศึกษา	1
1.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
1.3 วัตถุประสงค์	7
1.4 ขอบเขตการวิจัย	7
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.6 กรอบแนวคิดการศึกษา	8
1.7 ตัวแปรที่ศึกษา/นิยามคำศัพท์	8
บทที่ 2 วิธีการวิจัย	
2.1 พื้นที่ศึกษา	9
2.2 วิธีการศึกษา	13
บทที่ 3 ผลการวิจัย	
3.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	16
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	16
3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	17
บทที่ 4 อภิปรายผลการวิจัย	25
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย	27
เอกสารอ้างอิง	28
ภาคผนวก	30

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหาการศึกษา

พืชกัญชา มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Cannabis sativa* L. จัดอยู่ในวงศ์ Cannabaceae ซึ่งในอดีตประชาชนสามารถปลูกกัญชาตามบ้านเรือนเอาไว้เพื่อใช้ประกอบอาหารหรือใช้รักษาโรคได้ โดยไม่ถือว่าเป็นยาเสพติด กัญชาจึงถือเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตชาวบ้านมาตั้งแต่โบราณ จนกระทั่งมีพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มีผลให้ใช้บังคับ พืชกัญชาก็ถูกจัดเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 5 “ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด เว้นแต่รัฐมนตรีจะได้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นราย ๆ ไป” (อนันต์ชัย อัครเมฆิน, 2562) แม้ว่ารัฐบาลได้ออกกฎหมายชัดเจน แต่สถานการณ์และแนวโน้มการแพร่ระบาดของกัญชาในประเทศไทยยังคงมีอย่างต่อเนื่องในช่วงปีพ.ศ. 2545-2554 และมีจำนวนผู้เข้ารับการรักษาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หลังสงครามยาเสพติด ในปีพ.ศ. 2546 ส่วนใหญ่เป็นผู้เสพและผู้เสพรายใหม่ (อ้างอิงใน สุจิตตา ฤทธิมนตรี และมานพ คณะโต, 2560) ในขณะที่หลายประเทศทั่วโลกได้มีการนำสารสกัดจากกัญชามาใช้เพื่อเป็นยารักษาโรคเนื่องจากการศึกษาวิจัยสนับสนุนถึงประโยชน์และโทษของกัญชามากขึ้น ทำให้ประเทศไทยต้องมีการปรับปรุงกฎหมายใหม่โดยการออกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 จัดกัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 แต่อนุญาตให้ใช้กัญชาเฉพาะในทางการแพทย์เพื่อการดูแลรักษาผู้ป่วยและการศึกษาวิจัยได้ (กรมการแพทย์, 2562) ซึ่งมีงานวิจัยที่เป็นหลักการแพทย์เชิงประจักษ์ พบว่ากัญชาสามารถบรรเทาอาการปวด กันชักและใช้ในผู้ป่วยมะเร็ง (นิยดา เกียรติยิงอังคูลี, 2561) ทั้งนี้การเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการด้านกัญชาของประชาชนอาจมีขีดจำกัด ทำให้เกิดความเชื่อว่กัญชาเป็นยาบำรุงร่างกาย บรรเทาอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย เป็นยานอนหลับที่ดี และเป็นพืชผักที่ใช้ปรุงอาหารให้มีรสชาติที่ดีขึ้น เป็นเหตุให้มุ่งใจในการใช้กัญชา (สุจิตตา ฤทธิมนตรี และมานพ คณะโต, 2560)

จากการปรับกฎหมายใหม่เรื่องกัญชา ทำให้กลายเป็นกระแสที่ประชาชนให้ความสนใจอย่างกว้างขวาง สังเกตได้จากสื่อสังคมออนไลน์และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ แต่อาจมีข้อจำกัดบางอย่างที่ทำให้ประชาชนบางส่วนอาจจะยังไม่ได้รับข้อมูลถึงประโยชน์และพิษภัยจากการใช้กัญชาที่

ถูกต้องจากหน่วยงานสาธารณสุข โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการใช้กัญชาสูง ซึ่งระบบรายงานการติดตามและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด (บสต.) พบว่า เยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปี เป็นกลุ่มที่เข้ารับการบำบัดรักษาเป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 50.13 51.35 และ 52.04 ของประชากรที่เข้ารับการบำบัดทั้งหมด ในปีพ.ศ. 2549-2551 ตามลำดับ (กิตติวงศ์ สา สวด และปรีชา ดิลกวุฒิสิทธิ์, 2559) และการแพร่ระบาดของยาเสพติดกว่า 2,000 หมู่บ้านในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และอีก 4 อำเภอ ในจังหวัดสงขลา ได้แก่ เทพา นาทวี จะนะ และสะบ้าย้อย พบว่า ผู้เสพส่วนใหญ่จะมีอายุในช่วง 14-30 ปี (นันท์ชนก วงษ์สมุทร, 2560) จากสถานการณ์ดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการดำเนินการป้องกันการใช้ยาเสพติดหรือสร้างความตระหนักรู้ต่อผลกระทบของยาเสพติดอย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งปัจจัยที่มีส่วนช่วยป้องกันความเสี่ยงในการใช้ยาเสพติดมีองค์ประกอบทั้งจากส่วนบุคคล ครอบครัว โรงเรียน เพื่อนและชุมชน (นราศักดิ์ ปานบุตร, 2553)

จากการศึกษาอย่างเป็นระบบ (Systematic review) พบว่า รูปแบบการป้องกันการใช้ยาเสพติดในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ คือ Skills-based interventions เนื่องจากสามารถลดการใช้กัญชาได้อย่างมีนัยสำคัญ ลดปริมาณการใช้ยาเสพติด เพิ่มทักษะในการตัดสินใจ ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง ลดความกดดันจากแรงต้านของเพื่อน และเพิ่มความรู้ในเรื่องยาเสพติดให้กับเยาวชน (สุพัตรา สุขาวห และมานพ คณะโต, 2557) ซึ่งในประเทศไทย พบว่า มีการจัดโปรแกรมการป้องกันยาเสพติดที่ดำเนินในกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย ได้แก่ โปรแกรมการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดสุโขทัย โดยศึกษาแบบกึ่งทดลอง วัดผลแบบ pre-post test คะแนนเฉลี่ยด้านทักษะชีวิตของนักเรียน (นราศักดิ์ ปานบุตร, 2553) การศึกษารูปแบบการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนที่เสี่ยงต่อการใช้ยาและสารเสพติดในโรงเรียน: กรณีศึกษา โรงเรียนหนองขามพิทยาคม จังหวัดขอนแก่น พบว่า รูปแบบที่เหมาะสมในการป้องกันยาเสพติดของเด็กในโรงเรียนคือ การพัฒนาศักยภาพนักเรียนกลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้มีความคิดสร้างสรรค์ มีความตระหนัก มีความรับผิดชอบ มีภาวะผู้นำ การพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลนักเรียน ทั้งครู อาจารย์และพ่อแม่ ซึ่งทำให้ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงลดลง (ปราณีพร บุญเรือง และคณะ, 2546)

สามจังหวัดชายแดนใต้เป็นพื้นที่ที่พบว่า ปัญหายาเสพติดเป็นภัยแทรกซ้อนทำให้สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทวีความรุนแรงขึ้น (ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนนา, 2561) ซึ่งขบวนการค้ายาเสพติดมีส่วนในการสร้างสถานการณ์เพื่อเบี่ยงเบนเจ้าหน้าที่รัฐ (วจิรา ชูติกุชฌณพงศ์, 2553) ดังนั้น ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการสร้างความตระหนักของเด็กและเยาวชนต่อผลกระทบของการใช้กัญชา จึงได้สร้างโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2.1 กัญชา

1) ชื่อวิทยาศาสตร์ และชื่อวงศ์

กัญชา (cannabis)

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Cannabis sativa* L.

วงศ์: Cannabaceae

2) ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

เป็นไม้ล้มลุก ใบรูปฝ่ามือ หยักลึกเป็นแฉกแหลม 5 – 7 แฉก ดอกแยกเพศต่างต้น ออกรวมเป็นช่อกระจุกตามง่าม ใบและปลายกิ่งสีเขียวอ่อน ไม่มีกลิ่นดอก ผลแบบผลแห้ง เมล็ดล่อน ยังคงมีกลิ่นเหม็น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2547)

3) สารสำคัญ

สารสำคัญในกัญชามีหลายร้อยชนิด แบ่งออกเป็นกลุ่มหลัก ๆ ได้ 3 กลุ่ม

(1) สารแคนนาบินอยด์ (Cannabinoids)

สารแคนนาบินอยด์หลัก ได้แก่ เตลต้า 9 เตตราไฮโดรแคนนาบินอยด์ (THC) และแคนนาบินโดล (CBD) ซึ่ง THC เป็นสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท เมื่อเข้าสู่สมองจะจับกับ cannabinoid receptors ทำให้เกิดอาการเคลิ้ม (euphoria) กระวนกระวาย (anxiety) บางรายอาจมีการรับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไป เช่น หูแว่ว เห็นภาพหลอน (hallucination) หรือ หลงผิด (delusion) ขณะที่ CBD มีฤทธิ์ต่อจิตประสาทร้อยกว่า (ระพีพงศ์ สุพรรณไชยมาตย์ และโชษิตา ภาวสุทธิไพสิฐ, 2561)

สารแคนนาบินอยด์เป็นสารที่ออกฤทธิ์ทางชีวภาพ สารแคนนาบินอยด์ในแต่ละส่วนของพืช (ยกเว้นเมล็ดและราก) มีความเข้มข้นที่แตกต่างกัน ส่วนที่พบความเข้มข้นของสารสูงสุด คือ บริเวณดอกเพศเมียที่ยังไม่ได้ผสมพันธุ์ (Martin Woodbridge, 2018)

(2) สารเทอร์ปีน (Terpenes)

สารเทอร์ปีนเป็นสารประกอบอะโรมาติก (Aromatic) ที่ทำให้กัญชาแต่ละสายพันธุ์มีกลิ่นและรสแตกต่างกัน สารเทอร์ปีนอาจมีฤทธิ์บำบัดโรคเพิ่มเติม

โดยสารเหล่านี้อาจทำงานร่วมกับสารแคนนาบินอยด์เพื่อเปลี่ยนหรือเพิ่มฤทธิ์ของสารแคนนาบินอยด์ ผลของการทำงานร่วมกันของสารนี้มีชื่อเรียกว่า เอ็นทูราจเอฟเฟกต์ (Entourage effect) โดยสารเทอร์ปีนแตกต่างจากสารแคนนาบินอยด์ เนื่องจากสารเทอร์ปีนหลักทั้งหมดที่พบในกัญชา (เช่น Myrcene, Alpha-Pinene และ Beta-Caryophyllene) สามารถพบได้ในธรรมชาติเป็นจำนวนมาก (Martin Woodbridge, 2018)

(3) สารฟลาโวนอยด์ (Flavonoid)

สารฟลาโวนอยด์ เป็นสารสำคัญในกัญชาที่จัดเป็นนิวตราซูติคอล (Nutraceutical) หมายถึง อาหาร หรือส่วนประกอบของอาหาร ที่มีสรรพคุณซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ ประโยชน์ทางยา ป้องกันโรค รักษาโรค และชะลอความชรา มีคุณสมบัติเป็นสารต้านอนุมูลอิสระ (antioxidant)

1.2.2 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562

1) ความหมาย

ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีดหรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กบให้รวมตลอดถึงพืช หรือส่วนของพืชที่เป็น หรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

2) ประเภทของยาเสพติดให้โทษ

(1) ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน

(2) ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน โคคาอีน โคเคอีน ผีนุยา

(3) ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(4) ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น อาเซตติคแอนไฮไดรด์ อาเซติลคอลลอยด์

(5) ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา พืชกระท่อม

ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศระบุชื่อยาเสพติดให้โทษตามมาตรา 8(1)

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า ฝิ่นยา หมายถึง ฝิ่นที่ได้ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งโดยมีความมุ่งหมายเพื่อใช้ในทางยา

1.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนนา, 2561)

- 1) ปัญหาการลักลอบปลูกพืชเสพติด พืชเสพติดที่มีการลักลอบปลูกในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ กัญชา และพืชกระท่อมโดยจะมีการลักลอบปลูกใน 2 ลักษณะ คือ การปลูกเพื่อจำหน่ายแบบเป็นทางการ และการปลูกสำหรับการบริโภค หรือการแบ่งจำหน่ายแบบไม่เป็นทางการ
- 2) การปลูกเพื่อจำหน่ายแบบเป็นทางการ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้พบการลักลอบปลูกในลักษณะนี้ไม่มากนัก พื้นที่ในการปลูกสวนใหญ่จะอยู่ในป่าใกล้เชิงเขา ยากต่อการเข้าไปดำเนินการของเจ้าหน้าที่ จากข้อมูลการจับกุมห้วงเดือนตุลาคม 2559-มีนาคม 2560 พบการลักลอบปลูกพืชกระท่อม ในพื้นที่ตำบลตลิ่งชัน อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา จำนวน 25 ต้น
- 3) การปลูกสำหรับการบริโภค หรือการแบ่งจำหน่ายแบบไม่เป็นทางการ การลักลอบปลูกลักษณะนี้ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบมากในจังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และยะลา ตามลำดับ ลักษณะเป็นการปลูกแซมในพื้นที่เพาะปลูกยางพารา ปาล์มน้ำมัน และสวนผลไม้ต่าง ๆ รวมถึงรอบ ๆ บริเวณบ้าน โดยจะปลูกในปริมาณน้อย จำนวน 1-15 ต้น

ข้อมูลจากเวทีสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในโครงการ “วันรวมพลังคนทำงานยาเสพติดในสามจังหวัดชายแดนใต้” เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2559 ระบุว่า ช่วงอายุของผู้ใช้ยาเสพติดที่พบมากที่สุด คือช่วงอายุระหว่าง 20 – 24 ปี ซึ่งอายุในวัยนี้โดยมากมักเป็นกลุ่มคนทำงาน สัดส่วนของนักศึกษาที่ใช้ยาเสพติดยังไม่มาก ช่วงอายุที่พบมากที่สุดในกลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดที่อยู่ในสถานศึกษาคือ ช่วงวัยมัธยมต้น สอดคล้องกับศูนย์ระบบรายงานการติดตามและเฝ้าระวังปัญหา

เสพติด (บสต.) พบว่าเยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปีเป็นกลุ่มที่เข้ารับการบำบัดรักษาเป็นจำนวนมากถึง ร้อยละ 50.13 51.35 และ 52.04 ของประชากรที่เข้ารับการบำบัดทั้งหมด ในปีพ.ศ. 2549-2551 ตามลำดับ (กิตติวงศ์ สาสวด และปรีชา ดิลกวุฒิสิทธิ์, 2559) และการแพร่ระบาดของยาเสพติดกว่า 2,000 หมู่บ้านในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และอีก 4 อำเภอ ในจังหวัดสงขลา ได้แก่ เทพานาทวี จะนะ และสะบ้าย้อย พบว่าผู้เสพส่วนใหญ่จะมีอายุในช่วง 14 – 30 ปี (นันทชนก วงษ์สมุทร, 2560) นอกจากนี้มีรายงานว่าปัญหาเสพติดเป็นภัยแทรกซ้อนทำให้สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทวี ความรุนแรงขึ้น (ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนนา, 2561) ซึ่งขบวนการค้ายาเสพติดมีส่วนในการสร้าง สถานการณ์เพื่อเบี่ยงเบนเจ้าหน้าที่รัฐ (วชิรา ชุติกชอุณหงศ์, 2553) การศึกษาพฤติกรรมการใช้สาร เสพติดและผลกระทบจากการใช้กัญชา พบว่า กลุ่มผู้ใช้กัญชามีความเชื่อว่ากัญชาเป็นยาบำรุงร่างกาย บรรเทาอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย เป็นยานอนหลับที่ดี และเป็นพืชผักที่ใช้ปรุงอาหารให้มีรสชาติที่ ดีขึ้นเป็นเหตุให้สนใจในการใช้กัญชาจากรุ่นสู่รุ่น ต่อเนื่องมานานเฉลี่ย 25 ปี (สุจิตตา ฤทธิมนตรี และ มานพ คณะโต, 2560)

การศึกษาเรื่อง โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาบ้าของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีกลุ่มทดลองจำนวน 46 คน กลุ่มควบคุมจำนวน 41 คน ซึ่งประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง ความตระหนักในตนเอง ทักษะการตัดสินใจเพื่อป้องกันการเสพยาบ้า และ ทักษะการปฏิเสธโดยไม่เสียสัมพันธภาพ ผลการทดลองพบว่า หลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มทดลอง มีทักษะการปฏิเสธโดยไม่เสียสัมพันธภาพเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีทักษะการปฏิเสธโดยไม่เสียสัมพันธภาพในกลุ่มทดลองดีกว่า กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (สุขฤดี รัชตฤกษ์การสกุล, 2543)

การศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการ เสพยาบ้าในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี กลุ่มทดลองจำนวน 35 คน และกลุ่มเปรียบเทียบจำนวน 35 คน ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง ความตระหนักใน ตนเอง ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการจัดการกับความเครียด ทักษะการปฏิเสธและพฤติกรรม การป้องกันการเสพยาบ้า ผลการทดลองพบว่า หลังการทดลองทักษะ การตัดสินใจดีกว่าก่อนการทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการเห็นคุณค่าในตนเอง ความตระหนักในตนเอง ทักษะการจัดการกับความเครียด ทักษะการปฏิเสธและพฤติกรรมป้องกันการเสพยาบ้า พบว่า ไม่ มีความแตกต่างกัน (นวนันท์ กิจทวี, 2541)

การศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์โปรแกรมทักษะชีวิต เพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี มีกลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน และกลุ่ม เปรียบเทียบจำนวน 40 คน ประกอบด้วย ความตระหนักในตนเอง ความรับผิดชอบในตนเอง ทักษะ

การตัดสินใจและทักษะการปฏิเสธ ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความตระหนักในตนเองสูงกว่าก่อนทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบในตนเองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในส่วนทักษะของการตัดสินใจ ทักษะการปฏิเสธและพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่ พบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าก่อนทดลองและต่ำกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่าตัวแปรที่ 68 ศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกำบังการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นทักษะการตัดสินใจเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ (ณัฐพงศ์ พุดกล้า, 2540)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ยังไม่มีรายงานการศึกษาในกลุ่มเด็กและเยาวชนจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.3 วัตถุประสงค์

เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความตระหนักต่อผลกระทบของการใช้กัญชาหลังการใช้ชุดโปรแกรมก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.4 ขอบเขตการวิจัย

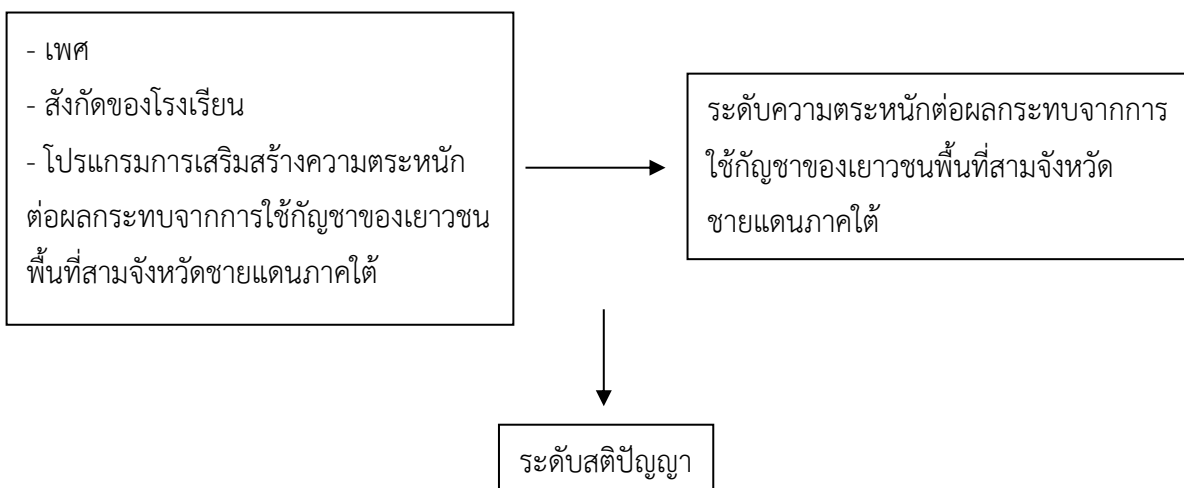
การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียวประเมินผลก่อนและหลังการได้รับโปรแกรม (One Group Pre-Posttest Design) โดยการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และทำการเก็บข้อมูลในกลุ่มนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 540 คน ของโรงเรียน 12 แห่งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 เด็กและเยาวชนมีความรู้และความตระหนักต่อผลกระทบของการใช้กัญชาที่ถูกต้อง

1.5.2 สถาบันการศึกษา และหน่วยงานสาธารณสุขมีส่วนร่วมในการสร้างความตระหนักต่อผลกระทบของการใช้กัญชาของเด็กและเยาวชน

1.6 กรอบแนวคิดการศึกษา

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

1.7 ตัวแปรที่ศึกษา/นิยามคำศัพท์

1.7.1 เด็กและเยาวชนอายุ 15-25 ปี ซึ่งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติพ.ศ. 2550 (“เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์และ “เยาวชน” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ถึงยี่สิบห้าปีบริบูรณ์)

1.7.2 ตัวแปรต้น คือ เพศ สังกัดของโรงเรียน และโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.7.3 ตัวแปรตาม คือ ระดับความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.7.4 ตัวแปรควบคุม คือ ระดับสติปัญญา (คัดเลือกนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 2.00 – 2.99)

บทที่ 2

วิธีการวิจัย

2.1 พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ในการศึกษารั้งนี้ คือ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมสูง เนื่องจากมีทั้งชาวไทยมุสลิม ชาวไทยพุทธ และชาวไทยเชื้อสายจีน ประชาชนในพื้นที่มีการใช้ภาษา วิธีการดำเนินชีวิต และศิลปวัฒนธรรมที่แตกต่างจากประชาชนในพื้นที่อื่นของประเทศ

ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลของจังหวัดพอสังเขป ดังนี้

2.1.1 จังหวัดยะลา

ประกอบด้วย 8 อำเภอ ได้แก่ เมืองยะลา ยะหา กาบัง รามัน กรงปินัง บันนังสตา ธารโต และเบตง

1) ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดยะลา หรือที่เรียกว่าได้สุดแดนสยาม อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 1,400 กิโลเมตร และมีพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 6.4 ของพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งมีประมาณ 4,521 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง คือ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดสงขลา และประเทศมาเลเซีย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดนราธิวาส และประเทศมาเลเซีย

ทิศใต้ ติดต่อกับ ประเทศมาเลเซีย

ทิศเหนือติดต่อกับ จังหวัดสงขลา และปัตตานี

2) จำนวนประชากร

จากสถิติในปีพ.ศ. 2559 จังหวัดยะลามีประชากรรวมจำนวน 448,300 คน แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 291,884 คน และเพศหญิง จำนวน 228,416 คน

ศาสนา: นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 75.42

นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 24.25

นับถือศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 0.33 (สำนักงานสถิติ จังหวัดยะลา, 2558)

3) ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดยะลา มีลักษณะเป็นป่าเขา ที่เนินสูง มีภูเขาเตี้ยสลับซับซ้อนมากมาย มีที่ราบบางส่วนซึ่งเหมาะแก่การทำนา คือ ทางตอนเหนือเขตอำเภอเมืองยะลา อำเภอรามันและอำเภอยะหา พื้นที่ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยป่าดงดิบ และสวนยางพารา แม่น้ำที่สำคัญคือ แม่น้ำปัตตานีและแม่น้ำสายบุรี ภูเขาที่สำคัญ คือ ภูเขาเขาสันกาลาคีรี

4) สภาพภูมิอากาศ

จังหวัดยะลา มีสภาพอากาศแบบร้อนชื้น มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน (เดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม) และฤดูฝนเริ่ม (เดือนพฤษภาคม-กุมภาพันธ์) อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยประมาณ 23 องศาเซลเซียส และสูงสุดเฉลี่ย 32.7 องศาเซลเซียส เดือนตุลาคม-พฤศจิกายน มีฝนตกชุกที่สุด ซึ่งมีฝนตกเฉลี่ย 135 วันต่อปี (องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา, 2560.)

5) โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

จังหวัดยะลา มีโรงเรียนที่เปิดสอนการศึกษาในระบบในระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

- (1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 (สพม.15) มีจำนวน 13 โรงเรียน
- (2) สังกัดโรงเรียนเอกชน (สข.) มีจำนวน 46 โรงเรียน

2.1.2 จังหวัดปัตตานี

ประกอบด้วย 12 อำเภอ ได้แก่ เมืองปัตตานี ยะหริ่ง สายบุรี ปะนาเระ กะพ้อ ไม้แก่น หนองจิก โคกโพธิ์ แม่ลาน ยะรัง มายอ และทุ่งยางแดง

1) ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ทางภาคใต้ฝั่งตะวันออกของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 1,377 กิโลเมตร และมีพื้นที่ทั้งสิ้น 2,013 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อบริเวณใกล้เคียงดังนี้

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดยะลา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ่าวไทย
 ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดนราธิวาส
 ทิศเหนือติดต่อกับ จังหวัดสงขลา

2) จำนวนประชากร

จากสถิติในปีพ.ศ. 2557 (วันที่ 31 ธันวาคม 2557) จังหวัดปัตตานีมีประชากรรวม
 จำนวนรวมทั้งสิ้น 686,186 คน แยกเป็นชาย 339,872 คน หญิง 346,314 คน

ศาสนา: นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 84.96

นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 14.99

นับถือศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 0.05 (ที่ทำการปกครอง จังหวัดปัตตานี, 2557)

3) ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดปัตตานี แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ พื้นราบชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่
 ประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ ทางตอนเหนือและทางตะวันออกของจังหวัด พื้นที่ราบลุ่ม
 บริเวณตอนกลาง และตอนใต้ของจังหวัด มีแม่น้ำปัตตานีไหลผ่าน ที่ดินมีความเหมาะสมในการ
 เกษตรกรรม และพื้นที่ภูเขา ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนน้อยอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอโคกโพธิ์ อำเภอกะพ้อ
 และทางตะวันออกของอำเภอสายบุรี

4) สภาพภูมิอากาศ

จังหวัดปัตตานีมีสภาพอากาศแบบร้อนชื้น มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน (เดือนกุมภาพันธ์-
 พฤษภาคม) และฤดูฝนเริ่ม (เดือนพฤษภาคม-กุมภาพันธ์) อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยประมาณ 22.6 องศา
 เซลเซียส และสูงสุด เฉลี่ย 32.0 องศาเซลเซียส เดือนพฤศจิกายน มีฝนตกชุกที่สุด ซึ่งมีฝนตกเฉลี่ย
 147 วันต่อปี (สำนักงานแรงงาน จังหวัดปัตตานี, มปป.)

5) โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

จังหวัดปัตตานีมีโรงเรียนที่เปิดสอนการศึกษาในระบบในระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

- (1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 (สพม.15) มี
 จำนวน 18 โรงเรียน
- (2) สังกัดโรงเรียนเอกชน (สช.) มีจำนวน 92 โรงเรียน
- (3) สังกัดโรงเรียนสาธิต แห่งมหาวิทยาลัย มีจำนวน 2 โรงเรียน

2.1.3 จังหวัดนราธิวาส

ประกอบด้วย 13 อำเภอ ได้แก่ เมืองนราธิวาส ตากใบ บาเจาะ ยี่งอ ระแงะ รือเสาะ ศรีสาคร แวง สุคีริน สุโหลง-โกลก สุโหลงปาดิ จะแนะ เจาะไอร้อง

1) ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดนราธิวาสเป็นจังหวัดหนึ่งที่ตั้งอยู่ฝั่งทะเลด้านตะวันออก ใต้สุดของประเทศ ไทย มีพื้นที่ทั้งสิ้น 4,227.75 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 1,473 กิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อบริเวณใกล้เคียงดังนี้

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดยะลา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ่าวไทย และประเทศมาเลเซีย

ทิศใต้ ติดต่อกับ ประเทศมาเลเซีย

ทิศเหนือติดต่อกับ จังหวัดปัตตานี และอ่าวไทย

2) จำนวนประชากร

จากสถิติในปีพ.ศ. 2560 จังหวัดนราธิวาสมีประชากรรวมจำนวนรวมทั้งสิ้น 796,239 คน แยกเป็นชาย 393,837 คน หญิง 402,402 คน

ศาสนา: นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 83.00

นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 16.54

นับถือศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 0.55 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนราธิวาส, 2560)

3) ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดนราธิวาสเป็นที่ราบประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนั้นเป็นป่า และภูเขา ที่ราบส่วนใหญ่อยู่ติดกับอ่าวไทยและแม่น้ำสุโหลงโกลก มีภูเขาหนาแน่นตรงด้านตะวันตก เฉียงใต้ของจังหวัดติดต่อกับเทือกเขาสันกาลาศรีซึ่งเป็นเทือกเขากั้นพรมแดนไทยกับมาเลเซีย จังหวัดนราธิวาสมีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 59 กม. มีภูเขาที่สำคัญคือเทือกเขาสันกาลาศรีและเทือกเขาบูโด

4) สภาพภูมิอากาศ

จังหวัดนราธิวาสมีสภาพอากาศแบบร้อนชื้น มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน (เดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม) และฤดูฝน (เดือนพฤษภาคม-กุมภาพันธ์) อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยประมาณ 23.0 องศาเซลเซียส และสูงสุด เฉลี่ย 31.3 องศาเซลเซียส ปริมาณฝนเฉลี่ยของจังหวัดนราธิวาสอยู่ในเกณฑ์ดี

มาก เดือนพฤศจิกายนมีฝนตกชุกที่สุด ซึ่งมีฝนตกเฉลี่ย 171 วันต่อปี (เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ นราธิวาส, มปป.)

5) โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

จังหวัดนราธิวาสมีโรงเรียนที่เปิดสอนการศึกษาในระบบในระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

- (1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 (สพม.15) มีจำนวน 18 โรงเรียน
- (2) สังกัดโรงเรียนเอกชน (สช.) มีจำนวน 70 โรงเรียน

2.2 วิธีการศึกษา

2.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดยสร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิด Breckler (1986) ประกอบด้วย 1) คู่มือการจัดกิจกรรมการสร้างความตระหนักรู้ จะประกอบด้วยเนื้อหา 4 ด้าน คือ ความรู้เกี่ยวกับกัญชา อารมณ์ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้และคุณค่าในตัวเอง ทักษะการปฏิเสธ และทักษะการดำรงชีวิตทั่วไป เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแก้ปัญหา การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ทักษะทางสังคม การตั้งเป้าหมายในชีวิต และ 2) แผนการสอนเรื่อง กัญชา โดยเนื้อหาประกอบด้วย ความหมายของกัญชา ประโยชน์และโทษของกัญชา ซึ่งต้องผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความตระหนักรู้ต่อผลกระทบของการใช้กัญชาก่อนและหลังการใช้ชุดโปรแกรม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และ ตอนที่ 2 แบบประเมินความตระหนักรู้ในผลกระทบของการใช้กัญชา

2.2.2 ประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชนอายุ 15-25 ปี ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 (“เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์และ “เยาวชน” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ถึงยี่สิบห้าปีบริบูรณ์)

2) จำนวนขนาดตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

(1) จำนวนขนาดตัวอย่าง คือ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 540 คน ของโรงเรียน 12 แห่งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

(2) การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลากเลือกโรงเรียนในจังหวัดยะลา 4 โรงเรียน จังหวัดปัตตานี 4 โรงเรียน จังหวัดนราธิวาส 4 โรงเรียน รวมเป็น 12 โรงเรียน และเป็นพื้นที่ที่ปลอดภัยสำหรับการเข้าไปเก็บข้อมูล

2.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ทำการประเมินความตระหนักในผลกระทบของการใช้กัญชา โดยให้กลุ่มตัวอย่างประเมินตนเอง โดยใช้แบบประเมินความตระหนักต่อผลกระทบของการใช้กัญชา ก่อนนำกลุ่มตัวอย่างใช้โปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2) นำกลุ่มตัวอย่างเข้าการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

(1) สังเกต ให้ข้อมูลที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เอาใจใส่ และเห็นคุณค่า

(2) วิเคราะห์ ให้ตัวอย่าง สถานการณ์ ประสบการณ์ตรง เพื่อให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ หาสาเหตุและ ผลดีผลเสียที่เกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

(3) สรุปให้อภิปรายหาข้อมูลหรือหลักฐานมาสนับสนุนคุณค่าของสิ่งที่จะต้องตระหนักและวางเป้าหมายที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องนั้น

3) ทำการประเมินความตระหนักในผลกระทบของการใช้กัญชา โดยให้กลุ่มตัวอย่างประเมินตนเองซ้ำอีกหนึ่งรอบหลังจากการใช้ชุดโปรแกรมประมาณ 1 เดือน โดยใช้แบบประเมินความ

ตระหนักต่อผลกระทบของการใช้กัญชา จากนั้นวิเคราะห์ผลก่อนและหลังการทำกิจกรรม และเปรียบเทียบระดับความตระหนักในผลกระทบของการใช้กัญชา

2.2.4 ผู้ให้ความรู้ระหว่างการใช้โปรแกรม

ผู้ให้ความรู้ระหว่างการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

- 1) นายอับดุลมาละ กามา ตำแหน่ง แพทย์แผนไทย วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา เป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับกัญชา และอารมณ์ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้และคุณค่าในตัวเอง
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์สรินญา ปูติ ตำแหน่ง อาจารย์ ประจำภาควิชาจิตวิทยา เป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการปฏิเสธ และทักษะการดำรงชีวิต

2.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการประเมินความตระหนักในผลกระทบของการใช้กัญชาก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

- 1) ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- 2) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: SD) เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของผลการการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก่อนและหลังใช้โปรแกรมของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติ pair t-test ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS
- 3) ศึกษาปัจจัยของเพศและสังกัดของโรงเรียนต่อการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังอบรมการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แฟคตอเรียลแบบสุ่มอย่างสมบูรณ์ (Completely Randomized Factorial Design) ทำการศึกษาเพศและสังกัดของโรงเรียน วิเคราะห์ทางสถิติโดยวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance, ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ Duncan' new multiple range test (DMRT) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

การวิเคราะห์ผลการประเมินความตระหนักในผลกระทบของการใช้กัญชา โดยมีการแปลผล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
2.34 - 3.00	มีความตระหนักในผลกระทบของการใช้กัญชาระดับมาก
1.67 - 2.33	มีความตระหนักในผลกระทบของการใช้กัญชาระดับปานกลาง
1.00 - 1.66	มีความตระหนักในผลกระทบของการใช้กัญชาระดับน้อย

บทที่ 3

ผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อผลกระทบจากการใช้
 ภาษีของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถจำแนกผลการวิจัยออกเป็นประเด็นต่าง ๆ
 ได้ดังนี้

3.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

x แทนค่าคะแนนเฉลี่ย

S แทนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบที (t- distribution)

df แทนจำนวนค่าความเป็นอิสระ (degree of freedom)

* แทนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มทดลอง แทน กลุ่มที่ได้รับการจัดโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อ
 ผลกระทบจากการใช้ภาษีของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่ง
 การวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ข้อมูลความตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับการใช้ภาษีของเยาวชน

3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1: แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุและชั้นเรียน

	รายการ	ร้อยละ
เพศ	- ชาย	62.09
	- หญิง	37.91
อายุ (ปี)	15	10.45
	16	39.70
	17	45.67
	18	5.37
	19	1.19
ชั้นเรียน	มัธยมศึกษาปีที่ 4	39.87
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	46.71
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	13.42

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.09 และ 37.91 ตามลำดับ ด้านอายุของกลุ่มตัวอย่างมีอายุ 17 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.67 รองลงมา คือ อายุ 16 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.70 อายุ 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.45 อายุ 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.37 และน้อยที่สุดคืออายุ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.19 สำหรับชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.71 รองลงมาคือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 39.87 และน้อยที่สุดคือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 13.42

ตารางที่ 4.2: แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามบุคคลที่ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่ และสถานภาพของบิดามารดา

รายการ	ร้อยละ
บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่	
บิดามารดา	78.21
บิดา	3.88
มารดา	14.03
ญาติ ..ยาย..	2.99
เพื่อน	1.49
อื่น ๆ ..พี่สาว ตายาย ภรรยา..	0.90
สถานภาพครอบครัว	
บิดามารดาอยู่ร่วมกัน	80.90
บิดาเสียชีวิต	7.16
มารดาเสียชีวิต	2.69
ทั้งบิดามารดาเสียชีวิต	0
บิดามารดาแยกกันอยู่/หย่าร้าง	10.45

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่กับบิดาและมารดามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.21 รองลงมาอาศัยอยู่กับมารดา บิดา ญาติ (ยาย) เพื่อนและอื่นๆ (พี่สาว) คิดเป็น ร้อยละ 14.03 3.88 2.99 1.49 และ 0.90 ตามลำดับ สำหรับสถานภาพครอบครัวของนักเรียนกลุ่ม ตัวอย่างส่วนใหญ่บิดาและมารดาอยู่ร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 80.90 รองลงมา คือ สถานภาพของบิดา และมารดาแยกกันอยู่หรือมีการหย่าร้างกัน คิดเป็นร้อยละ 10.45 นักเรียนบางกลุ่มบิดาเสียชีวิตและ มารดาเสียชีวิต คิดเป็นร้อยละ 7.16 และ 2.69 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม สถานภาพครอบครัวของกลุ่ม ตัวอย่างไม่มีเสียชีวิตทั้งบิดาและมารดา

ตารางที่ 4.3: แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนพี่น้อง (รวมทั้งตัวนักเรียน) และความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของนักเรียน

รายการ	ร้อยละ
จำนวนพี่น้อง	
ลูกคนเดียว	8.96
2 คน	20.60
3 คน	23.60
4 คน	21.80
5 คน	14.60
มากกว่า 5 คน	17.30
ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	
อยู่ร่วมกันราบรื่น รักใคร่ ช่วยเหลือกันดี	77.30
ทะเลาะกันบางครั้ง แต่ไม่บ่อย	18.50
ไม่ราบรื่น ทะเลาะกันบ่อยครั้ง	1.49
บิดามารดาแยกกันอยู่	4.78

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีพี่น้อง (รวมทั้งตัวนักเรียน) มากที่สุดจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 23.60 รองลงมาคือ มีพี่น้องจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 21.80 และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นลูกเพียงคนเดียว (ตัวนักเรียนเอง) มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.96 ด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของนักเรียน ส่วนใหญ่อยู่ร่วมกันราบรื่น คิดเป็นร้อยละ 77.30 รองลงมาคือมีความสัมพันธ์แบบทะเลาะกันเป็นบางครั้ง แต่ไม่บ่อย คิดเป็นร้อยละ 18.50 สำหรับความสัมพันธ์แบบที่บิดามารดาแยกกันอยู่และไม่ราบรื่น ทะเลาะกันบ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.78 และ 1.49 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4: แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองที่นักเรียนได้รับตั้งแต่วัยเด็กถึงปัจจุบัน

รายการ	ร้อยละ
เข้มงวดมาก ไม่มีอิสระ	7.76
เข้มงวดเป็นบางครั้ง มีอิสระบ้าง	86.30
ไม่เข้มงวด ปล่อยตามสบาย	5.07
ตามใจทุกเรื่อง ทุกกรณี	2.99
ไม่สนใจว่าจะทำอะไร	0.60

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่าการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองที่นักเรียนได้รับตั้งแต่วัยเด็กถึงปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการอบรมสั่งสอนแบบเข้มงวดเป็นบางครั้ง มีอิสระบ้าง คิดเป็นร้อยละ 86.30 รองลงมาคือ เข้มงวดมาก ไม่มีอิสระ คิดเป็นร้อยละ 7.76 สำหรับการอบรมสั่งสอนแบบไม่เข้มงวด ปล่อยตามสบาย ตามใจทุกเรื่อง ทุกกรณี และไม่สนใจว่าจะทำอะไร คิดเป็นร้อยละ 5.07 2.99 และ 0.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5: ตารางแสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน

รายได้ของครอบครัวต่อเดือน (บาท)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000	33.13
ระหว่าง 5,000-10,000	38.21
ระหว่าง 10,001-15,000	11.34
ระหว่าง 15,001-20,000	6.27
มากกว่า 20,000	16.12

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่ารายได้ของครอบครัวต่อเดือนในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,000-10,000 คิดเป็นร้อยละ 38.21 รองลงมาคือ มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 คิดเป็นร้อยละ 33.13

ตารางที่ 4.6: ตารางแสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเรื่องในชีวิตประจำวันที่ทำให้ นักเรียนเกิดความรู้สึกเครียดและกังวลใจ

เรื่องที่ทำให้เกิดความรู้สึกเครียดและกังวลใจมากที่สุด	ร้อยละ
ครอบครัว	7.76
การเรียน	55.80
เงินไม่พอใช้	19.10
เพื่อนสนิท	3.58
เพื่อนต่างเพศ	1.79
ไม่มีเรื่องที่ทำให้กังวลใจ	18.5
อื่น ๆ ...เพื่อนสนิท...	0.90

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเรื่องการเรียนที่ทำให้เกิด ความรู้สึกเครียดและกังวลใจ คิดเป็นร้อยละ 55.80 รองลงมาคือ มีเงินไม่พอใช้ คิดเป็นร้อยละ 19.10

ตารางที่ 4.7: ตารางแสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามบุคคลที่นักเรียนเลือกที่จะปรึกษาเมื่อมีปัญหาไม่สบายใจมากที่สุด

บุคคลที่เลือกจะปรึกษาเมื่อมีปัญหา	ร้อยละ
บิดามารดา	33.13
บิดา	1.49
มารดา	20.90
พี่น้อง	4.78
ญาติ ...ยาย...	1.49
เพื่อน	34.03
ครู	5.37
อื่น ๆแฟน ภรรยา ไม่ปรึกษาใคร....	3.28

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่าเวลามีปัญหา นักเรียนส่วนใหญ่จะเลือกปรึกษากับ เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 34.03 รองลงมาคือ ปรึกษากับบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 33.13 และเลือกที่จะ ปรึกษาน้อยที่สุดกับบิดาและญาติ คิดเป็นร้อยละ 1.49 เท่า ๆ กัน

ตารางที่ 4.8: แสดงร้อยละของกลุ่มนักเรียน จำแนกตามการมีเพื่อนสนิทที่มีพฤติกรรมการเสพกัญชา

การมีเพื่อนสนิทที่มีพฤติกรรมการเสพกัญชา	ร้อยละ
ไม่มี	87.46
มี	12.54

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีเพื่อนสนิทที่มีพฤติกรรมการเสพกัญชา คิดเป็นร้อยละ 87.46 และมีนักเรียนที่มีเพื่อนสนิทที่มีพฤติกรรมการเสพกัญชา คิดเป็นร้อยละ 12.54

ตารางที่ 4.9: แสดงร้อยละของกลุ่มนักเรียน จำแนกตามวิธีการได้รับความรู้เรื่องกัญชา

ตามวิธีการได้รับความรู้เรื่องกัญชา	ร้อยละ
วิทยุ	11.04
โทรทัศน์	71.34
หนังสือ	36.42
เว็บไซต์	39.10
เข้ารับการอบรม ...รพสต...	23.28
อื่น ๆ ...ครู เพื่อน....	1.19

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ได้รับความรู้เรื่องกัญชาจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.34 รองลงมาคือ ทางเว็บไซต์ คิดเป็นร้อยละ 39.10 สำหรับการได้รับความรู้เรื่องกัญชาจากหนังสือ การเข้ารับการอบรม สื่อวิทยุและรับความรู้จากครู คิดเป็นร้อยละ 39.10 23.28 11.04 และ 1.19 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างคะแนนสอบก่อนการเข้ารับอบรมการใช้โปรแกรม ฯ และหลังการเข้ารับอบรมการใช้โปรแกรม ฯ ของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านความตระหนักในตนเองเกี่ยวกับการใช้กัญชา ดังแสดงในตารางที่ 4.13 ดังนี้

ตารางที่ 4.10: แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยในการตอบแบบสอบถามก่อนและหลังเข้าร่วมอบรมการจัดโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า t	ค่า sig
คะแนนเฉลี่ยก่อนได้รับการจัดโปรแกรม ฯ	2.18	0.22	7.32	0.000
คะแนนเฉลี่ยหลังได้รับการจัดโปรแกรม ฯ	2.47	0.17		

จากตารางที่ 4.10 กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเข้าร่วมอบรมการจัดโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาคิดเป็น 2.18 ± 0.22 จัดอยู่ในกลุ่มที่มีความตระหนักในผลกระทบของการใช้กัญชาระดับปานกลาง และ 2.47 ± 0.17 จัดอยู่ในกลุ่มที่มีความตระหนักในผลกระทบของการใช้กัญชาระดับมาก ตามลำดับ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างหลังเข้าร่วมอบรมมีความตระหนักเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนเข้าร่วมอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรที่มีผลต่อคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของกลุ่มตัวอย่าง

สมมติฐานที่ 1 เพศของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11: แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเพศของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา

เพศ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	ค่า sig
ชาย	2.52	0.13	0.761	0.201
หญิง	2.46	0.04		

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า เพศชายมีคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา เท่ากับ 2.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.13 และ เพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา เท่ากับ 2.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.04

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศของกลุ่มตัวอย่างกับคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา เพื่อพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 1 จากผลของการวิเคราะห์พบว่า เพศของกลุ่มตัวอย่างไม่มีผลต่อคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา ($P = 0.201$)

สมมติฐานที่ 2 สังกัดโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12: แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างสังกัดโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา

สังกัดโรงเรียน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า t	ค่า sig
สมพ.15	2.53	0.04	-0.537	0.677
สช.	2.49	0.05		

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนสังกัด สมพ.15 มีคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา เท่ากับ 2.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.04 และกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนสังกัด สช. มีคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา เท่ากับ 2.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.05

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสังกัดโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างกับคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา เพื่อพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 2 จากผลของการวิเคราะห์พบว่า สังกัดโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างไม่มีผลต่อคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา ($P = 0.677$)

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อผลกระทบจากการใช้
 ภัยของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียวประเมินผลก่อนและหลัง
 การได้รับโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อผลกระทบจากการใช้ภัย ด้วยคู่มือการจัด
 กิจกรรมการสร้างความตระหนักรู้ ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ด้าน คือ ความรู้เกี่ยวกับภัย อาชญากรรม
 ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้และคุณค่าในตัวเอง ทักษะการปฏิเสธ และทักษะการดำรงชีวิต
 ทั่วไป มีความสอดคล้องกับการศึกษาของนฤมล มีนา และวีระพร สุทธากรณ์ (2561) ที่ทำการศึกษ
 ประสิทธิภาพของการใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อการพัฒนา
 ทักษะชีวิตและความตั้งใจในการเลิกยาเสพติดในเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวเพื่อรับการบำบัดยา
 เสพติดและได้รับการติดตามหลังปล่อยตัว จำนวน 42 คน โดยการเก็บข้อมูลก่อนและหลังการเข้าร่วม
 โปรแกรมเพื่อเปรียบเทียบกัน โดยใช้แบบสอบถามประกอบด้วย เครื่องมือวัดการพัฒนาทักษะชีวิต
 และความตั้งใจในการเลิกยาเสพติด ซึ่งรูปแบบการวิจัยดังกล่าวเป็นการทดลองกับกลุ่มทดลองเพียง
 กลุ่มเดียว แต่ดำเนินการสังเกตหรือวัดผู้เข้าร่วมการทดลอง หลังจากนั้นจึงนำผลคะแนนที่ได้จากการ
 วัดไปเปรียบเทียบกัน เพื่อทดสอบว่าแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ผลคะแนนที่เพิ่มขึ้นอาจจะสรุปได้
 ว่าเป็นผลมาจากอิทธิพลของโปรแกรมที่ทำการทดลอง แต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอาจเกิดจาก
 ปัจจัยอื่น ๆ ที่แทรกเข้ามาด้วยได้เช่นกัน เช่น ประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เพิ่มขึ้น
 เนื่องจากมีตัวแปรด้านเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างอาจได้รับความรู้จากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ
 ระหว่างการเข้าร่วมโปรแกรม เนื่องจากรูปแบบการวิจัยกระทำกับกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น
 ไม่มีการเปรียบเทียบผลการทดลองกับกลุ่มอื่น ๆ แต่อย่างใด

ขอบเขตของงานวิจัยนี้มีประชากรเป้าหมาย คือ เด็กและเยาวชนอายุ 15 – 25 ปี ใน
 พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกำหนดจำนวนขนาดตัวอย่าง คือ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา
 ตอนปลาย จำนวน 540 คน ของโรงเรียน 12 แห่งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความ
 สอดคล้องกับการศึกษาของพระครูกิตติวรารท และคณะ (2562) ที่ทำการศึกษารูปแบบ
 วิธีการป้องกัน แก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดย
 มีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กและเยาวชนนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม) และสอดคล้องกับการศึกษาของกิตติวงศ์ สาสวด และปรีชา ดิลกวุฒิสิทธิ์ (2559) ที่ทำการศึกษากการพัฒนาแบบการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ในเขตพื้นที่เทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีการกำหนดกลุ่มอย่าง คือ เด็กและเยาวชน อายุ 15 – 25 ปีในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งจากรายงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่ระบุว่ามีการจับกุมเด็กและเยาวชน อายุ 12 – 24 ปี ในข้อหาเป็นผู้จำหน่ายและเสพยาเสพติดมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2555) เพราะฉะนั้นการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน จึงมีความเหมาะสม

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เข้าร่วมอบรมการจัดโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา มีความตระหนักปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยในการตอบแบบสอบถามระหว่างก่อนและหลังอบรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนรินทร์ นาคอร่าม (2549) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติด มีคะแนนเฉลี่ยในด้านความตระหนักในตนเองมากกว่าก่อนเข้าร่วมอบรมอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร ชินสมพล และคณะ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติดของเยาวชนแกนนำเครือข่ายป้องกันปัญหาเสพติด พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา มีความรู้เรื่องพฤติกรรมป้องกันการตนเองจากยาเสพติดหลังจากใช้โปรแกรมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับกิจกรรมในเรื่องทักษะชีวิต ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ด้าน คือ ความรู้เกี่ยวกับกัญชา อารมณ์ ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้และคุณค่าในตัวเอง ทักษะการปฏิเสธ และทักษะการดำรงชีวิตทั่วไป เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแก้ปัญหา การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ทักษะทางสังคม การตั้งเป้าหมายในชีวิต ตามการศึกษาเรื่อง A Comparison of Current Practice in School-Based Substance Use Prevention Programs With Meta-Analysis Findings (Ennett *et al.*, 2003) ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวมีจุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนตระหนักในปัญหาที่เกิดจากการใช้กัญชาที่อาจส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว บุคคลใกล้ชิด และสังคม ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวประกอบด้วย

1. อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายของกัญชา ประโยชน์และโทษของกัญชาและทักษะการใช้ชีวิต

2. ยกตัวอย่างข่าวตามสื่อโทรทัศน์หรือสื่อออนไลน์เกี่ยวกับพฤติกรรมหรือโทษของผู้เสพกัญชา

3. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น โดยการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อให้นักเรียนระดมความคิดเห็น วิเคราะห์ หาสาเหตุ ผลดีผลเสียที่เกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาวจากสิ่งที่ได้รับชมจากข่าวที่ผู้จัดอบรมได้เสนอ

4. ออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน

จากกิจกรรมดังกล่าวเป็นการดำเนินรูปแบบกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับวัยของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เนื้อหาที่เข้าใจง่าย เป็นรูปธรรม ทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียนขึ้น ประกอบกับการใช้สื่อที่มีประสิทธิภาพเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด โดยที่กลุ่มตัวอย่างรู้สึกสนุก ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเข้าร่วมอบรมในครั้งนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุพัตรา สุขาวท และมานพ คณะโต (2557) เรื่องการพัฒนาต้นแบบความรู้ในการป้องกันการใช้อาหารเสพติดในเยาวชนกลุ่มเสี่ยง พบว่าผู้สอนต้องมี 2 สิ่งสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของโปรแกรม คือความสมดุลในการเน้นเนื้อหาในแต่ละเรื่องให้เหมาะสมตามที่กำหนด และการสอนที่กระตุ้นให้เด็กผู้เรียนได้มีส่วนร่วม และสอดคล้องกับการศึกษาของไมเคิล เจ โรซาน (2540, อ้างถึงใน กิตติวงศ์ สาสวด และปรีชา ดิลกวุฒิสิทธิ์, 2559) ที่ศึกษาเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนตามโครงการโรงเรียนปลอดภัยเสพติด ซึ่งเป็นการป้องกันยาเสพติดแบบครบวงจรของมหาวิทยาลัยบราวน์ ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาเสพติด ควรใช้มาตรการป้องกันโดยพยายามให้ความรู้กับประชาชนถึงโทษภัยของยาเสพติด เพื่อจะได้ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

และจากการศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรที่มีผลต่อคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เพศและสังกัดโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างไม่มีผลต่อคะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผลคะแนนที่เพิ่มขึ้นหลังจากการเข้าโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาเกิดจากการได้รับความรู้และการเสริมสร้างความตระหนักจากโปรแกรมดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Breckler (1986) กล่าวว่า เหตุการณ์ สภาพแวดล้อม ในสังคม หรือสิ่งเร้าภายนอกเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความตระหนัก ซึ่ง มี 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์และความรู้สึกต่อค่านิยม โดยปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนัก คือ ประสบการณ์ที่มีต่อการรับรู้ ความเคยชินต่อสภาพแวดล้อม ความใส่ใจในการให้คุณค่า ระยะเวลาและความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ถ้าได้รับรู้บ่อยครั้งหรือเป็นเวลานาน ก็ยิ่งทำให้มีโอกาสเกิดความตระหนักได้มากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การจัดโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาในกลุ่มเยาวชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ช่วยเสริมสร้างความตระหนักรู้แก่เยาวชนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ การจัดโปรแกรมที่เหมาะสมไม่เพียงอบรมหรือให้ความรู้เรื่องประโยชน์และโทษของกัญชา หรือเพิ่มความรู้ในเรื่องยาเสพติดให้กับเยาวชนเท่านั้น แต่ต้องมีการสร้างทักษะในการตัดสินใจ ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง ลดความกดดันจากแรงดันของเพื่อนในกลุ่มเยาวชนด้วย เพื่อให้การป้องกันการใช้ยาเสพติดในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

จากผลการจัดโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถนำโปรแกรมดังกล่าวไปขยายผลทุกโรงเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และบรรจุเป็นกิจกรรมพิเศษของการจัดการเรียนการสอน โดยครูสามารถนำโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปใช้ในการส่งเสริมความตระหนักรู้ของเด็กและเยาวชนในโรงเรียนได้

ทั้งนี้การศึกษานี้เป็นการศึกษาเพียงกลุ่มตัวอย่างเดียว จึงควรมีการศึกษาโดยการแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และแบ่งเป็นกลุ่มเสียงสูง กลุ่มเสียงสูงปานกลาง และกลุ่มเสียงสูงมาก เพื่อให้มีการเปรียบเทียบถึงผลการศึกษาอย่างชัดเจน และกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้เป็นเยาวชนที่อยู่ในระบบการศึกษาได้ผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด โดยคุณครูมาแล้วบางส่วน จึงควรมีการจัดโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาในกลุ่มเยาวชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่ได้ผ่านระบบการศึกษาด้วยเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- กิตติวงศ์ สาสวด และปรีชา ดิลกวุฒิสิทธิ์. 2559. การพัฒนารูปแบบการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดใน กลุ่มเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่เทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารชุมชนวิจัย. 10(2): 116 – 124.
- ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนนา. 2561. ยาเสพติดภัยแทรกซ้อนในสามจังหวัดชายแดนใต้. สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก : <https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2561/hi2561-002.pdf>. (วันที่สืบค้น 28 กันยายน 2562)
- ณัฐพงศ์ พุดหลา. 2540. การประยุกต์โปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นราศักดิ์ ปานบุตร. 2553. ผลของโปรแกรมการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์หลักสูตร สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นรินทร์ นาคอร่าม. 2549. ประสิทธิภาพของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นวนันทน กิจทวี. 2541. ประสิทธิภาพของโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาบ้าในนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นฤมล มีนา และวีระพร สุทธากรณ์. 2561. ประสิทธิภาพของการใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและความตั้งใจในการเลิกยาเสพติดในเด็กและเยาวชนที่ได้รับการติดตามโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. พยาบาลสาร. 45(2): 88 – 98.
- นันท์ชนก วงษ์สมุทร. 2560. ยาเสพติด: อีกภัยร้ายของคนปลายด้ามขวาน. บีบีซีไทย. [ออนไลน์]. จาก <http://www.bbc.com/thai/thailand-40075113>. (วันที่สืบค้น 28 กันยายน 2562)
- นียดา เกียรติยิ่งอังสุลี. 2561. ยาวีพากษ์. จดหมายข่าวศูนย์ข้อมูลเฝ้าระวังระบบยา. แผนงานศูนย์วิชาการเฝ้าระวัง และพัฒนาระบบยา คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปราณีพร บุญเรือง และคณะ. 2546. การศึกษารูปแบบการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนที่เสี่ยงต่อการใช้ยา และสารเสพติดในโรงเรียน: กรณีศึกษา โรงเรียนหนองขามพิทยาคม. เอกสารทางวิชาการศูนย์ บาบดรัรักษาพยาบาลติดขนแก่น.
- พระครูกิตติวราทร (ทองปิ่น), จิราภรณ์ ผันสว่าง, อมรรัตน์ ผันสว่าง และระพีพัฒน์ หาญโสภาก. 2562. การพัฒนารูปแบบวิธีการป้องกัน แก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง. วารสารวิชาการธรรมศาสตร์. 19(3): 215 – 229.
- วจิรา ชูติกชุลนพงศ์. 2553. โครงการมัสยิดสานใจ ป้องกันภัยยาเสพติด. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 4 ส่วนหน้า.ศูนย์ประชาสัมพันธ์. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: http://www.southpeace.go.th/column/column_531221.html. (วันที่สืบค้น 28 กันยายน 2562)
- สุขฤดี รัชชศงการสกุล. 2543. โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขต กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุจิตตา ฤทธิมนตรี และมานพ คณะโต. 2560. การเสพติดกัญชาและผลกระทบ. วารสารกรมการแพทย์. 42(4). หน้า 083-088.
- สุพัตรา สุขาวท และมานพ คณะโต. 2557. การพัฒนาต้นแบบความรู้ในการป้องกันการใช้สารเสพติดในเยาวชนกลุ่มเสี่ยง. วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2(3): 245 – 262.
- สุภาพร ชินสมพล และคณะ. 2562. การพัฒนาโปรแกรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติดของเยาวชนแกนนำเครือข่ายป้องกัน ปัญหายาเสพติด. วารสารสืบเนื่องประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 6 ประจำปี พ.ศ. 2562. เรื่อง สังคมผู้สูงวัย: โอกาสและความท้าทายของอุดมศึกษา. วันที่ 30 มีนาคม 2562. หน้า 999 – 1003.
- ระพีพงศ์ สุพรรณไชยมาตย์ และโซษิตา ภาวสุทธิไพศิฐ. 2561. ประโยชน์และโทษที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้กัญชาในทางการแพทย์และการเปิดเสรีการใช้กัญชา. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข, 12(1): 71 – 94.
- อนันต์ชัย อัครเมธิน. 2562. นโยบายและทิศทางการใช้กัญชาทางการแพทย์. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: <https://www.hfocus.org/content/2019/09/17729>. (วันที่สืบค้น 28 กันยายน 2562)
- Breckler, S. W. 1986. Attitude Structure and Function. New Jork: L. Erlbaum Association.

Ennett S.T., Christopher L., Ringwalt, J.T., Louise A. R., Amy V., Ashley S.R. and Shelton J. 2003. A comparison of cultural practice in school-based substance use prevention programs with meta-analysis findings. *Prevention science*. 4(1): 1 – 146.

Martin Woodbridge. 2018. A primer to medicinal cannabis. Bedrocan.

ภาคผนวก

คู่มือการจัดกิจกรรมการสร้างความรู้ ต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา

นุรอัสม่า ปุติ

ฟิรดาวซ์ หะยีแยณา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

จากการปรับปรุงกฎหมายใหม่โดยการออกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 จัดกัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 แต่อนุญาตให้ใช้กัญชาเฉพาะในทางการแพทย์เพื่อการดูแลรักษาผู้ป่วยและการศึกษาวิจัยได้ ทำให้กลายเป็นกระแสที่ประชาชนให้ความสนใจอย่างกว้างขวาง สังเกตได้จากสื่อสังคมออนไลน์และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ แต่อาจมีข้อจำกัดบางอย่างที่ทำให้ประชาชนบางส่วนอาจจะยังไม่ได้รับข้อมูลถึงประโยชน์และพิษภัยจากการใช้กัญชาที่ถูกต้องจากหน่วยงานสาธารณสุข โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการใช้กัญชาสูง จึงจำเป็นต้องมีการดำเนินการป้องกันการใช้ยาเสพติดหรือสร้างความตระหนักรู้ต่อผลกระทบของยาเสพติดอย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งปัจจัยที่มีส่วนช่วยป้องกันความเสี่ยงในการใช้ยาเสพติดมีองค์ประกอบทั้งจากส่วนบุคคล ครอบครัว โรงเรียน เพื่อนและชุมชน

รูปแบบการป้องกันการใช้ยาเสพติดในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ คือ Skills-based interventions เนื่องจากสามารถลดการใช้กัญชาได้อย่างมีนัยสำคัญ ลดปริมาณการใช้ยาเสพติด เพิ่มทักษะในการตัดสินใจ ความรู้สึกรู้ค่าในตัวเอง ลดความกดดันจากแรงต้านของเพื่อน และเพิ่มความรู้ในเรื่องยาเสพติดให้กับเยาวชน จึงได้สร้างโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา เพื่อสร้างความตระหนักของเด็กและเยาวชนต่อผลกระทบของการใช้กัญชาของเยาวชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	1
สารบัญ	2
บทนำ	3
กิจกรรมที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับกัญชา	4
กิจกรรมที่ 2 อารมณ์ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้และคุณค่าในตัวเอง	5
กิจกรรมที่ 3 ทักษะการปฏิเสธ	
กิจกรรมที่ 3.1 ทักษะการปฏิเสธ	6
กิจกรรมที่ 3.2 อย่าโกรธเรานะ	7
กิจกรรมที่ 4 ทักษะการดำรงชีวิต	
กิจกรรมที่ 4.1 ทักษะการสื่อสาร	8
กิจกรรมที่ 4.2 ทักษะทางสังคม	9
กิจกรรมที่ 4.3 ทักษะการแก้ปัญหา	10
กิจกรรมที่ 4.4 ทักษะการอดทน รอคอย	11
กิจกรรมที่ 4.5 การตั้งเป้าหมายในชีวิต	12

บทนำ

คู่มือการจัดกิจกรรมการสร้างความรู้ต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสร้างความตระหนักต่อผลกระทบของการใช้กัญชาของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชนพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิด Breckler (1986) ประกอบด้วย คู่มือการจัดกิจกรรมการสร้างความรู้ จะประกอบด้วยกิจกรรม 4 ด้าน คือ

- (1) ความรู้เกี่ยวกับกัญชา
- (2) อารมณ์ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้และคุณค่าในตัวเอง
- (3) ทักษะการปฏิเสธ
- (4) ทักษะการดำรงชีวิตทั่วไป เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางสังคม ทักษะการแก้ปัญหา การตั้งเป้าหมายในชีวิต

การได้รับองค์ความรู้และความตระหนักถึงผลกระทบของการใช้กัญชาจะช่วยพัฒนาทักษะส่วนบุคคลครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการปรับตัวและมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ถูกต้องในการที่จะเผชิญกับสิ่งท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้เท่าทันวิธีการใช้และผลของการใช้กัญชาที่ถูกต้อง 2) พฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ คือ กิจกรรมที่บุคคลประพฤติหรือปฏิบัติเพื่อให้สุขภาพดีและมีศักยภาพที่ถูกต้องสมบูรณ์ทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม และ 3) การจัดการดูแลสุขภาพตนเอง เป็นการปฏิบัติกิจกรรมที่บุคคลริเริ่มการกระทำ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในการดำรงไว้ซึ่งชีวิต สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี การดูแลตนเองจึงเป็นการปฏิบัติพื้นฐานในการสร้างเสริมสุขภาพในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับกัญชา

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับกัญชาและผลกระทบต่อการใช้กัญชาที่ถูกต้องและเหมาะสม

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ให้ความรู้เรื่อง กัญชา โดยเนื้อหาประกอบด้วย
 - 1.1 ความหมายของกัญชา
 - 1.2 ประโยชน์กัญชา
 - 1.3 โทษของกัญชา

อุปกรณ์/สื่อที่ใช้

แผนการสอน เรื่อง กัญชา

กิจกรรมที่ 2 อารมณ์ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้และคุณค่าในตัวเอง

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าใจสภาพความเป็นจริงโดยถ่องแท้ สามารถตัดสินใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้องรวดเร็ว ปรับตัวได้ทันต่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงของสังคม

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ก่อนเริ่มต้นทำกิจกรรม ให้นักเรียนนั่งสมาธิประมาณ 15 นาที โดยนักเรียนสามารถสวดบทสวดหรือปฏิบัติสมาธิตามแนวทางของศาสนาที่ตนเองมีความนับถือศรัทธา
2. นำเข้าสู่เนื้อหาโดยมีการสุ่มถามนักเรียนว่า นักเรียนคิดอย่างไรหากมีการเสพกัญชา
3. เปิดคลิปวิดีโอผู้เสพกัญชา เพื่อให้นักเรียนได้เห็นผลกระทบที่เกิดจากการเสพกัญชา
4. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยเปิดเผยความรู้สึกตนเอง โดยวิทยากรใช้คำถามปลายเปิดว่า
 - 4.1 นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับสถานการณ์ที่ได้เห็นจากคลิปวิดีโอ
 - 4.2 เพราะอะไรนักเรียนจึงรู้สึกเช่นนี้
 - 4.3 มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นจึงทำให้นักเรียนมีความรู้สึกอย่างนี้
 - 4.4 เมื่อนักเรียนมีความรู้สึกเหล่านี้ นักเรียนแสดงอะไรออกไปบ้าง

อุปกรณ์/สื่อที่ใช้

คลิปวิดีโอปัญหาสุขภาพ ปัญหาการเรียน ปัญหาครอบครัว ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดจากการเสพกัญชา

เอกสารอ้างอิง

วรภรณ์ วันไชยชนวงศ์ และคณะ. (2560). การพัฒนาความตระหนักในคุณค่าของชีวิตสำหรับนักศึกษาพยาบาล. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์. 9:(2), 112 – 127.

กิจกรรมที่ 3 ทักษะการปฏิเสธ

กิจกรรมที่ 3.1 ทักษะการปฏิเสธ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิเสธสิ่งกระตุ้นภายนอกได้

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. นำเข้าสู่กิจกรรมด้วยการถามความคิดเห็นของนักเรียนด้วยประโยคที่ว่า “ผู้ที่เคยใช้กัญชาแล้ว และสมองมีความเคยชินต่อการใช้กัญชา แล้วก็เข้าไปเกี่ยวข้องกับกัญชาจะปฏิเสธได้ยาก ดังนั้น จึงควรหลีกเลี่ยงให้มากที่สุด”
2. ถามนักเรียนว่า “ที่ผ่านมาเคยใช้คำพูดปฏิเสธบ้างหรือไม่ และใช้ในสถานการณ์ใดบ้าง ให้อยกตัวอย่างคำพูดที่เคยใช้และผลที่เกิดขึ้น”
3. สรุปลักษณะที่นักเรียนนำเสนอ
4. ให้ความรู้ เรื่อง “หลักการปฏิเสธ” ตามใบความรู้
5. จำลองสถานการณ์สมมติตามใบกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการปฏิเสธ
6. ให้นักเรียนสรุปว่า “จะนำทักษะการปฏิเสธนี้ไปใช้ได้อย่างไรและคิดว่าจะได้รับประโยชน์อย่างไร”
7. ผู้สอนสรุปลักษณะที่นักเรียนเสนอและเพิ่มเติมสิ่งที่ยังขาด

อุปกรณ์/สื่อที่ใช้

ใบความรู้ เรื่อง หลักการปฏิเสธ

ใบกิจกรรม เรื่อง การฝึกทักษะการปฏิเสธในสถานการณ์ต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. (2548). คู่มือการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด : โปรแกรมปัญหาเฉพาะด้าน.

กิจกรรมที่ 3 ทักษะการปฏิเสธ

กิจกรรมที่ 3.2 อย่าโกรธเรานะ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิเสธเพื่อนในสถานการณ์ที่อาจถูกชักชวนให้มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการไปใช้กัญชาโดยไม่เสียสัมพันธภาพ

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. นำเข้าสู่กิจกรรมโดยถามนักเรียนว่า “เคยปฏิเสธเพื่อนบ้างหรือไม่และในสถานการณ์ใดบ้าง”
2. ให้นักเรียน 2 คน แสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง “เพื่อนชวนลอง ต้องปฏิเสธ” ในการแสดงบทบาทสมมติ ผู้สอนควรเตรียมความพร้อมของนักเรียนก่อนชั่วโมงสอน เพื่อให้ผู้แสดงสาธิตได้มีเวลาทำความเข้าใจกับบทสาธิตและได้ฝึกซ้อมมาก่อน โดยผู้สอนอาจปรับสถานการณ์จำลองให้เป็นเหตุการณ์ที่ปฏิเสธไม่ดีหรือไม่สำเร็จก็ได้
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3 – 4 คน ร่วมกันอภิปรายถึงสถานการณ์ที่ควรปฏิเสธเพื่อนตามใบกิจกรรม
4. สุ่มถามนักเรียน 2 – 3 คน ผู้สอนช่วยสรุปประเด็น สำคัญ และช่วยสรุปสถานการณ์ที่ควรปฏิเสธ
5. ผู้สอนบรรยายประกอบใบความรู้ “หลักการปฏิเสธ”
6. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3 คน ผลัดกันฝึกทักษะการปฏิเสธ ตามสถานการณ์ที่กำหนดในใบกิจกรรมที่ 2
7. ประเมินการฝึกโดยให้กลุ่มช่วยกันประเมิน หลังจากนั้นผู้สอนสรุปผลการประเมิน
8. ผู้สอนและนักเรียนช่วยกันสรุปหลักและขั้นตอนการปฏิเสธ

อุปกรณ์/สื่อที่ใช้

สถานการณ์จำลอง เรื่อง เพื่อนชวนลอง ต้องปฏิเสธ

ใบความรู้ เรื่อง หลักการปฏิเสธ

ใบกิจกรรม เรื่อง อย่าโกรธเรานะ

เอกสารอ้างอิง

กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. (2548). คู่มือการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด : โปรแกรมปัญหาเฉพาะด้าน.

กิจกรรมที่ 4 ทักษะการดำรงชีวิต

กิจกรรมที่ 4.1 ทักษะการสื่อสาร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการสื่อสารเพื่อบอกความต้องการของตนเอง
2. เพื่อให้นักเรียนรู้วิธีการและสามารถบอกความต้องการของตนเองได้

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. สุ่มถามนักเรียน 3 – 4 คน ว่าที่ผ่านมาเคยบอกความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้บ้างหรือไม่ และผลเป็นอย่างไร
2. บรรยายตามใบความรู้ เรื่อง การสื่อสารเพื่อบอกความต้องการของตนเอง
3. ผู้สอนสาธิตการสื่อสารเพื่อบอกความต้องการ ตามบทสาธิต
4. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3 – 4 คน ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับบทสาธิต โดยใช้คำถามปลายเปิด
 - 4.1 นักเรียนคิดว่าการสื่อสารบอกความต้องการตามที่สาธิตมีประโยชน์อย่างไร
 - 4.2 นักเรียนสามารถนำการสื่อสารแบบนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ เพราะอะไร
5. ตัวแทนกลุ่มแต่ละกลุ่มรายงานผลการอภิปรายในกลุ่มใหญ่
6. ผู้สอนสรุปซ้ำตามใบความรู้เดิม

อุปกรณ์/สื่อที่ใช้

ใบความรู้ เรื่อง การสื่อสารเพื่อบอกความต้องการของตนเอง

บทสาธิต เรื่อง การสื่อสารเพื่อบอกความต้องการ

เอกสารอ้างอิง

กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. (2548). คู่มือการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด : โปรแกรมปัญหาเฉพาะด้าน.

กิจกรรมที่ 4 ทักษะการดำรงชีวิต

กิจกรรมที่ 4.2 ทักษะทางสังคม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสามารถมีทักษะทางสังคมที่เหมาะสม

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. นำสู่บทเรียนโดยนำเข้าสู่ประเด็นด้วยการอธิบาย ความหมายของทักษะทางสังคม และการสื่อสารในสังคม
2. สร้างความรู้สึกร่วม โดยผู้สอนพูดคุยและซักถามเกี่ยวกับ
 - 2.1 สัมพันธภาพของนักเรียนกับคนอื่นที่อยู่ร่วมกันว่าเป็นอย่างไรบ้าง
 - 2.2 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อสัมพันธภาพนี้หรือไม่
 - 2.3 อะไรที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น
 ให้นักเรียนเขียนในส่วนของตนเองอย่างละเอียด
3. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 8 – 10 คน ร่วมกันอภิปรายในประเด็นที่เขียนไว้
4. ตัวแทนกลุ่มแต่ละกลุ่มสรุปและอภิปรายเพิ่มเติม
5. มอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละคน เขียนวิธีแนวทางปฏิบัติเพื่อสร้างสัมพันธภาพกับคนที่นักเรียนอยู่ร่วมด้วย
6. ผู้สอนและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุป

อุปกรณ์/สื่อที่ใช้

ใบความรู้ เรื่อง ทักษะทางสังคม และการสื่อสารในสังคม

ใบงาน

เอกสารอ้างอิง

กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. (2548). คู่มือการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด : โปรแกรมปัญหาเฉพาะด้าน.

กิจกรรมที่ 4 ทักษะการดำรงชีวิต

กิจกรรมที่ 4.3 ทักษะการแก้ปัญหา

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสามารถตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาเมื่ออยู่ในสถานการณ์เสี่ยงได้

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. เล่าข่าวให้นักเรียนฟัง เกี่ยวกับงานปาร์ตี้ของกลุ่มดาราทัวร์หรือวัยรุ่นบางกลุ่มมีการใช้สารเสพติดร่วมด้วย แล้วถูกตำรวจจับ
2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 3 – 4 คน มอบหมายงานตอบคำถามและวิเคราะห์เกี่ยวกับข่าว
3. สุ่มกลุ่มรายงาน “นักเรียนคิดว่า เพราะเหตุใดจึงมีเรื่องนี้ และผลที่ตามมาจะเป็นอย่างไร”
4. ผู้สอนช่วยสรุปสถานการณ์เสี่ยง และเพิ่มเติมว่าเราควรป้องกันตนเองโดยมีการตัดสินใจที่ดี
5. บรรยาย เรื่อง “ขั้นตอนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา”
6. ผู้สอนสรุปขั้นตอนการตัดสินใจแก้ปัญหา

อุปกรณ์/สื่อที่ใช้

ใบความรู้ เรื่อง ขั้นตอนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา

ใบงาน

เอกสารอ้างอิง

กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. (2548). คู่มือการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด : โปรแกรมปัญหาเฉพาะด้าน.

กิจกรรมที่ 4 ทักษะการดำรงชีวิต

กิจกรรมที่ 4.4 ทักษะการอดทน รอคอย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนรู้จักอดทน รอคอยและแก้ไขอารมณ์ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ให้นักเรียน 3 – 4 คน เล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันที่ต้องใช้ความอดทน รอคอย
2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 3 – 4 คน แล้วร่วมกันอภิปรายถึงผลดี ผลเสียของการอดทน รอคอย และแนวทางการจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นจากการอดทน รอคอย
3. ผู้สอนอภิปราย สรุปเพิ่มเติม เรื่อง ทักษะการอดทน รอคอย และการจงใจตนเอง
4. บรรยาย เรื่อง ขั้นตอนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา
5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 3 – 4 คน ศึกษากรณีศึกษา และอภิปรายตามประเด็น
 - 5.1 ปัญหาของตัวละครในกรณีศึกษา
 - 5.2 กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาจากกรณีศึกษา และข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก
 - 5.3 แต่ละกลุ่มเลือกทางเลือกใดในการแก้ปัญหา เพราะเหตุใด แล้วส่งตัวแทนนำเสนอ
6. ผู้สอนสรุปเพิ่มเติม เรื่อง แนวความคิดที่ควรได้

อุปกรณ์/สื่อที่ใช้

ใบความรู้ เรื่อง ทักษะการอดทน รอคอย และการจงใจตนเอง

ใบความรู้ เรื่อง ขั้นตอนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา

ใบความรู้ เรื่อง แนวความคิดที่ควรได้

ใบงาน

กรณีศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. (2548). คู่มือการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด : โปรแกรมปัญหาเฉพาะด้าน.

กิจกรรมที่ 4 ทักษะการดำรงชีวิต

กิจกรรมที่ 4.5 การตั้งเป้าหมายในชีวิต

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 – 6 คน แจกอุปกรณ์กลุ่มละ 1 ชุด
2. ให้นักเรียนร่วมกันสร้างบ้านขึ้นมาตามความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม
3. เมื่อสร้างบ้านเสร็จ ให้นักเรียนร่วมกันพูดคุยในประเด็น
 - 3.1 วิธีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม
 - 3.2 ปัญหาอุปสรรคที่พบ
 - 3.3 วิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นของกลุ่ม
4. สุ่มตัวแทนประมาณ 2 – 3 กลุ่ม นำเสนอผลงาน พูดคุยและให้กลุ่มที่มีความคิดเห็นแตกต่าง นำเสนอเพิ่มเติม
5. ผู้สอนสรุปเพิ่มเติมตามใบความรู้ เรื่อง สร้างบ้าน
6. ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนบทบาทหน้าที่ของตนเองขณะเข้าร่วมกลุ่มสร้างบ้าน
7. ผู้สอนสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์/สื่อที่ใช้

ชุดอุปกรณ์ ประกอบด้วย กระดาษโปสเตอร์ กระดาษสี กาว ดินสอ/ปากกา สีน้ำ และกรรไกร
 ใบความรู้ เรื่อง สร้างบ้าน
 ใบงาน

เอกสารอ้างอิง

กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. (2548). คู่มือการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด : โปรแกรมปัญหาเฉพาะด้าน.

รายนามคณะทำงาน

1. นางสาวนุรฮัสมา ปุติ	วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา
2. นางสาวพิรดาวิช หะยีแยณา	โรงพยาบาลธารโต จังหวัดยะลา

คู่มือการจัดกิจกรรมการสร้างความรู้
ต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา

แบบประเมินความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชน
พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชา โดยให้นักเรียนอ่านคำถามและคำตอบอย่างละเอียดตอบข้อคำถามด้วยความสบายใจให้เป็นไปตามความจริงมากที่สุด และตอบคำถามให้ครบทุกข้อ โดยนักเรียนไม่ต้องเขียนชื่อและเลขประจำตัว ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชน ซึ่งจะเก็บเป็นความลับและไม่มีผลต่อผลการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน 13 ข้อ
ส่วนที่ 2	ความตระหนักในตนเองเกี่ยวกับการใช้กัญชาของเยาวชน	จำนวน 21 ข้อ

ขอขอบคุณนักเรียนที่มีความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

นุรฮัสมา ปุติ
พิรดาวซ์ หะยีแยณา
นักวิจัยในโครงการฯ

**แบบประเมินความตระหนักต่อผลกระทบจากการใช้กัญชาของเยาวชน
พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย \checkmark ลงใน () หรือเขียนข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ ท้ายข้อความที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. ปัจจุบันอายุ.....ปี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....
3. ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่กับใคร
() บิดามารดา () มารดา () บิดา
() ญาติ ระบุ..... () เพื่อน () อื่น ๆ ระบุ.....
4. สถานภาพครอบครัว
() บิดามารดาอยู่ร่วมกัน () บิดาเสียชีวิต
() มารดาเสียชีวิต () ทั้งบิดามารดาเสียชีวิต
() บิดามารดาแยกกันอยู่ / หย่าร้าง () อื่น ๆ ระบุ.....
5. นักเรียนมีพี่น้องจำนวนกี่คน (รวมทั้งตัวนักเรียนด้วย)
() ลูกคนเดียว () 2 คน () 3 คน
() 4 คน () 5 คน () มากกว่า 5 คน
6. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของนักเรียนเป็นอย่างไร
() อยู่ร่วมกันราบรื่น รักใคร่ ช่วยเหลือกันดี
() ทะเลาะกันบางครั้ง แต่ไม่บ่อย
() ไม่ราบรื่น ทะเลาะกันบ่อยครั้ง
() บิดามารดาแยกกันอยู่
() อื่น ๆ ระบุ.....
7. การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองที่นักเรียนได้รับตั้งแต่วัยเด็กถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร
() เข้มงวดมาก ไม่มีอิสระ () เข้มงวดเป็นบางครั้ง มีอิสระบ้าง
() ไม่เข้มงวด ปล่อยตามสบาย () ตามใจทุกเรื่อง ทุกกรณี
() ไม่สนใจว่าจะทำอะไร () อื่น ๆ ระบุ.....

8. รายได้ของครอบครัว ประมาณเดือนละเท่าไร (รวมทั้งบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง)
- () ต่ำกว่า 5,000 บาท
 - () ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท
 - () ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท
 - () ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท
 - () มากกว่า 20,000 บาท
9. เรื่องใดในชีวิตประจำวันที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเครียด กังวลใจมากที่สุด
- () ครอบครัว () การเรียน
 - () เงินไม่พอใช้ () เพื่อนสนิท
 - () เพื่อนต่างเพศ () อื่น ๆ ระบุ.....
 - () ไม่มีเรื่องใดที่ทำให้เครียด กังวลใจ
10. หากนักเรียนมีปัญหาไม่สบายใจ นักเรียนเลือกที่จะปรึกษาใครมากที่สุด (ตอบเพียงข้อเดียว)
- () บิดามารดา () บิดา
 - () มารดา () พี่น้อง
 - () ญาติ ระบุ..... () เพื่อน
 - () ครู อาจารย์ () อื่น ๆ ระบุ.....
11. นักเรียนมีเพื่อนสนิท ที่เคยใช้กัญชาหรือไม่
- () ไม่มี () มี
12. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องกัญชาจากช่องทางใด
(ตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก ให้เรียงลำดับ 1, 2, 3, ...)
- () วิทยู
 - () โทรทัศน์
 - () หนังสือ
 - () เว็บไซต์ ระบุ.....
 - () เข้ารับการอบรม ระบุหน่วยงาน.....
 - () อื่น ๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2 ความตระหนักในตนเองเกี่ยวกับการใช้กัญชาของเยาวชน

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย
1. การใช้กัญชาจะช่วยให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ดี			
2. การใช้กัญชาจะทำให้สดชื่นกระปรี้กระเปร่า			
3. การใช้กัญชาเป็นเรื่องปกติของวัยรุ่น			
4. การลองใช้กัญชาเพียง ครั้งเดียวไม่ทำให้ติด			
5. การใช้กัญชาเป็นประจำจะทำให้สุขภาพร่างกายและจิตใจทรุดโทรม			
6. การใช้กัญชาทำให้ลืมปัญหาทุกอย่างได้และรู้สึกสบายใจ			
7. การใช้กัญชาจะทำให้สูญเสียการควบคุมตนเอง			
8. การใช้กัญชาทำให้เพื่อนอยากคบด้วย			
9. การใช้กัญชาทำให้พ่อแม่และผู้ปกครองต้องเสียใจ ผิดหวัง			
10. การใช้กัญชานาน ๆ ครั้งไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ			
11. การใช้กัญชาไปนาน ๆ อาจกลายเป็นผู้ค้ากัญชาได้			
12. การติดกัญชาจะทำให้เกิดความเจ็บปวด ทรมานมาก			
13. การใช้กัญชาถ้าติดแล้วต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาสูง			
14. การใช้กัญชาจะช่วยให้มีแรงและทำงานได้ดี			
15. คนที่มีจิตใจเข้มแข็งใช้กัญชาแล้วจะไม่ติด			
16. การใช้กัญชาจะช่วยให้ผู้ใช้ ไม่ประหม่าและดูกล้าหาญ			
17. การใช้กัญชาจะช่วยให้สมรรถภาพร่างกายดีขึ้น สามารถแข่งกีฬาชนะ			
18. คนที่ชอบลองกัญชามีโอกาสเสี่ยงสูงที่จะติด			
19. คนที่ใจอ่อน เชื่อคนง่าย มักจะถูกหลอกให้ใช้กัญชา			
20. คนกล้ารับคำท้าทายให้ลองใช้กัญชา เป็นคนเก่ง กล้าหาญ			
21. กัญชาสามารถใช้รักษาโรคต่าง ๆ ได้			